

ศ.นพ.วิจารณ์ ชี้สิงคโปร์ประกาศแล้ว แก่ทัศนคติพ่อแม่เลิกบ้าเกรด เน้นความเก่งของผู้เรียน

นำเสนอเมื่อ : 16 พ.ค. 2559

นายกสภามหาวิทยาลัยมหิดล ชี้การพัฒนาครูต้องเปลี่ยนจากการอบรมที่พรากครูจากห้องเรียน และทำให้เกิดอาชีพ “รับจ้างอบรม” เป็นการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เน้นการวิจัยและพัฒนาาร่วมกัน ระหว่างครูและผู้อำนวยการ. โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง

เมื่อเร็ว ๆ นี้ ที่ศูนย์ประชุมวายุภักษ์ กรุงเทพฯ สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษา” โดยมีวิทยากรทั้งในประเทศและต่างประเทศมาร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยมีผู้อำนวยการและครูจากโรงเรียนขนาดกลางในเขตชนบทกว่า 100 คนเข้าร่วมจากทั่วประเทศ

ศ.นพ.วิจารณ์ นายกสภามหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวถึงแนวคิดว่าพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาว่า กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ถูกต้อง รอยละ 90 เป็นการพัฒนาจากภายในห้องเรียน ส่วนกลไกประเมินและพัฒนาภายนอกเป็นเพียงตัวเสริม แต่ประเทศไทยใช้การประเมินภายนอก เพราะหลงที่การวัดผลสัมฤทธิ์

ศ.นพ.วิจารณ์ กล่าวถึงประเทศญี่ปุ่นเมื่อ 30 ปีที่สามารถตีตลาดทั่วโลกได้ เพราะใช้มาตรฐานการตรวจประเมินภายในเป็นตัวนำ

ปัจจุบันรมว.ศธ.สิงคโปร์ยังออกมาประกาศแก่ทัศนคติพ่อแม่บ้าเกรด และความเก่งของผู้เรียนว่า ไม่ใช่เป้าหมายของคนสิงคโปร์อีกต่อไป

แต่สิงคโปร์ต้องการพลเมืองที่มีคุณลักษณะที่ดี ฉะนั้น

การพัฒนาครูจึงต้องเปลี่ยนจากการอบรมที่พรากครูจากห้องเรียน และทำให้เกิดอาชีพ

“รับจ้างอบรม”

เป็นการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เน้นการวิจัยและพัฒนาาร่วมกันระหว่างครูและผู้อำนวยการ. โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง

ด้านนายพะโยม ชินวงศ์ รองเลขาธิการ กพฐ. ได้กล่าวถึงการพัฒนาภายในว่า ปัจจุบันสพฐ.มีโรงเรียนจำนวน 30,816 โรงเรียน มีความแตกต่างทั้งบริบทและคุณภาพจึงพยายามทำโรงเรียนที่มีคุณภาพที่อยู่ในกลุ่มรร.มาตรฐานสากล จำนวน 700 กว่าโรงเรียนต้นแบบให้รร.อื่นๆ และเป็นแนวทางให้ผุ้ตรวจประเมิน ประเมินความก้าวหน้าว่าเป็นรูปแบบวิธีที่ถูกต้องหรือไม่ ส่วนจะพัฒนารร.อย่างไรนั้น ต้องคำนึงถึงบริบทและเป้าหมายของผู้เรียนให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ล่าสุดเราใช้รร.ประชารัฐเป็นต้นแบบปฏิรูปการศึกษาเชิงพื้นที่ซึ่งมีแนวคิดตามที่สสค.ลงไปจุดประกายให้คนในจังหวัด เข้ามามีส่วนรวมในการจัดการศึกษา หากปล่อยให้รัฐดำเนินการเพียงอย่างเดียวก็จะเกิดข้อจำกัด

สำหรับการยกระดับคุณภาพของโรงเรียน

ในวงเสวนาได้หยิบยกกรณีศึกษาจากประเทศที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อเป็นตัวอย่างการประยุกต์ใช้ในประเทศไทย เริ่มจากตัวอย่างการพัฒนาเครือข่ายโรงเรียนนานาชาติสายกาวหนาที่สุดในโลก

จูเลียน ไวท์ลีย์ หัวหน้าผู้บริหารโรงเรียนนานาชาติ ภูเก็ตอคาเดมี่ เล่าถึงจุดเด่นของโรงเรียนนานาชาติที่มีเครือข่ายหลากหลายใน 56 ประเทศว่า วิธีคิดคือจะอย่างไรให้สามารถควบคุมคุณภาพเครือข่ายโรงเรียนเหล่านั้นได้ โดยเขาได้นำเสนอระบบประกันคุณภาพใน 3 ระบบที่รร.นานาชาติภูเก็ต อคาเดมี่ใช้ ได้แก่

1) การตรวจเยี่ยมของหลักสูตรของอังกฤษในต่างประเทศ (British Schools Overseas: BSO) เพื่อช่วยให้รร.สามารถพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพ สร้างให้ผู้บริหารและสาธารณชนเกิดความเชื่อถือในมาตรฐาน เน้นการใช้แบบสอบถาม การประเมินตนเอง การสร้างมาตรฐานและตัวชี้วัดรวม การตรวจเยี่ยมและการเผยแพร่รายงานสู่สาธารณะ

2) ระบบรับรองมาตรฐานการศึกษาของสภารับรองมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ (Council of International Schools Accreditation: CIS) เพื่อเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาคุณภาพผ่านกระบวนการตรวจสอบตนเองอย่างเข้มงวด และการประเมินจากภายนอก

และ 3) การวัดประเมินการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงตนเอง (Learning Architecture, Learning Culture, Learning Ecology: ACE) เป็นวิธีการประเมินในอนาคตที่เน้นการเปลี่ยนถายการเรียนรู้ และให้ค่าการประเมินในหลายมิติ เช่น ความพยายามในการสอนของครู หรือความพยายามในการเรียนของผู้เรียน มากกว่าการดูเพียงคะแนน

นอกจากนี้ยังฉายให้เห็นระบบการทำงานและกระบวนการพัฒนาว่ามีรูปแบบอย่างไรและใครต้องเขามามีส่วนร่วมในการประเมิน

“ไม่ว่าจะเป็นการประเมินภายในด้วยวิธีใด สิ่งสำคัญคือต้องเริ่มจากการพัฒนาร่วมกันด้วยความสมัครใจ หากคิดเรื่องการพัฒนารร. ต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งแต่ละรร.ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน แต่สุดท้ายต้องนำการประเมินที่ได้จากการใช้ประโยชน์เพื่อการสนับสนุนการทำงาน”

ด้าน จิมมี่ ทัน นักการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการประเทศสิงคโปร์ จากมุมมองผู้อำนวยการโรงเรียน สะท้อนว่า สิงคโปร์ใช้ระบบ 4P ประกอบด้วย 1) การสร้างจุดมุ่งหมายรวม (propose) ของรร. กระทรวงศึกษาธิการ พ่อแม่ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) คน (people) การสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนให้รับผิดชอบตามบทบาทเพื่อนำสู่เป้าหมายและความคาดหวังร่วมกัน 3) กระบวนการ (process) สะท้อนถึงการตรวจสอบ และยืนยันความถูกต้อง และ 4) ผลผลิต (product) เน้นการรายงาน แผนการพัฒนารร.และการติดตาม ซึ่งต้องอาศัยการขับเคลื่อนจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะมุมมองจากคนภายนอกระบบการศึกษานำฐานข้อมูลจริง สิ่งสำคัญคือต้องชี้ชัดว่าเป้าหมายร่วมกันจากทุกฝ่ายคืออะไร เพื่อนำไปสู่การวางแผนและต้องส่งผลต่อนักเรียน องค์กรภายนอกจะมีหน้าที่เพียงยืนยันกับสิ่งที่รร.คิดว่าใช่หรือไม่ แต่ครูคือหัวใจในการเคลื่อนสู่เป้าหมาย

“คนไทยมักสนใจเฉพาะกระบวนการและผลลัพธ์ แต่สิงคโปร์ให้ความสำคัญกับคนและเป้าหมาย เพราะไม่เช่นนั้นการดำเนินงานอาจผิดเพี้ยน ในส่วนรางวัลและคำชมจากหน่วยเหนือ นั้นไม่ว่าจะเป็นบวกหรือลบต้องไม่ทำให้ผู้บริหารหรือครูหลุดจากหน้าที่หลักคือการจัดการเรียนการสอน”

สำหรับประเทศไทยได้มีมุมมองจากธนาคารโลก โดย ดร.ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์

นักเศรษฐศาสตร์ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จากธนาคารโลก
นำเสนอมติความเหลื่อมล้ำในการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาและแนวทางแก้ไขพบว่า
ปัญหาของประเทศไทยไม่ใช่ทรัพยากรไม่เพียงพอ แต่ยังขาดประสิทธิภาพในการจัดการ
ทำให้ไทยประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำในการจัดสรรทรัพยากรระหว่างโรงเรียนในชนบทและในเขตเมืองและผลสัม
ฤทธิ์ต่อกต่ำ เวียดนามซึ่งเคยประสบปัญหาเดียวกันจึงใช้ “ระบบการจัดเก็บข้อมูลโรงเรียน”
เพื่อสร้างเป็นเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำด้านทรัพยากรทางการศึกษา
ควบคู่กับการสร้างระบบตรวจสอบว่าโรงเรียนปรับปรุงคุณภาพเพียงใด และมีการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ ในปี
2005

“เราต้องใช้ครูเพิ่มขึ้นถึง 108,000 คนเพื่อจัดสรรให้ได้ครบทุกห้องเรียน ดังนั้นต้องสร้างรูปแบบ
“การจัดเครือข่ายโรงเรียนใหม่” เนื่องจาก 85% ของโรงเรียนขนาดเล็ก หรือจำนวน 19,864 แห่ง
ที่มีนักเรียนต่ำกว่า 20 คนต่อชั้นเรียน ตั้งอยู่ในระยะการเดินทางไม่เกิน 20
นาทีจากโรงเรียนอื่นและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากจำนวนประชากรการเกิดที่ลดลง
อย่างไรก็ตามยังมีโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลและมีความจำเป็นเพื่อจำนวน 2,921 แห่ง
จุดจัดการที่สำคัญคือการพัฒนาโรงเรียนขนาดกลาง 4,514 แห่ง และโรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่ห่างไกลอีกจำนวน
3,124 แห่ง เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ ซึ่งจะกระทบผู้เรียนถึง 1.59 ล้านคน
โดยการพัฒนาให้เป็นโรงเรียนศูนย์กลางที่มีคุณภาพ มีการจัดสรรทรัพยากรและครูให้เพียงพอ
และการจัดสรรเงินอุดหนุนเพิ่มเติมสำหรับค่าเดินทาง รถรับส่ง
หรือการสอนพิเศษเพิ่มเติมแก่นักเรียนที่มาจากต่างโรงเรียน พร้อมกับมีการวางแผนติดตามประเมินผลในระยะยาว

ทั้งนี้การยกระดับคุณภาพสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด
หัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่เหมือนกันทั่วโลกคือ
“ต้องเริ่มจากความร่วมมือของคุณภายในโรงเรียน”
โดยแบ่งบทบาทที่ชัดเจนหากมีผู้ช่วยจากภายนอกเข้ามาพัฒนาร่วมกัน
ผู้บริหารจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทและความสำคัญมากต่อการพลิกโฉมให้เกิดขึ้นจริงในโรงเรียน

ที่มา [สำนักข่าวอิศรา วันที่ 13 พฤษภาคม 2559](#)